

lezések szerint Palesztina zsidó lakosságának csupán 15%-a foglalkozott földműveléssel s *Ruppin* jelentéséből kitűnik, hogy a bevándorlási hullám ezt a magában véve is kedvezőtlen arányszámot még tovább is rosszabbította. Ami a földet illeti, úgy az arab őslakók igen kemény ellenállást tanusítanak. A cionista tényezők bevallják, hogy a földvásárlás Palesztinában egyre nehezebb; ha mégis föld kerül a piacra, úgy horribilis árat kérnek." *M. Shertok*, a Hisztadrut egyik vezetője a következőket mondta referátumában: „Nem azért nehéz Palesztinában földet vásárolni, mert a törvények korlátozzák, folyik a spekuláció és ellenséges a hangulat, hanem mert az ország lakott terület és a benne lakó népesség megdolgozza a földet". Jellemző, hogy ez a gondolkodás a spekulációt és a korlátozásokat is jogosultabbnak tekinti, mint az arabok jogát, mellyel szemben a „feltartóztatlan történelmi erő" misztikus ízű, valójában imperialista színezetű szólását halljuk. Ugyancsak az ezeréves szerzett jogoknak az alapján ujitotta meg a kongresszus a demokratikus népképviseleti alapon megválasztandó parlament gondolata elleni tiltakozást — mert abban az ország 10 százalékát kitevő lakoságnak döntő többsége lenne.

A kongresszus a németországi zsidók üldöztetése fölött „gyász" jeléül felfüggesztette egy délelőtti üléseit. Később határozatilag is tiltakozott a német zsidók páriákká való lefokozása ellen. E körül a határozat körül hosszú és kinosságában végtelenül jellemző huzavona folyt. A német cionisták vezetője, *Kurt Blumenfeld*, minden erejével tiltakozott az ellen, hogy a kongresszus a német zsidók ügyével egyáltalán foglalkozzék. Dr *Weizmann*, a kongresszus elnöke, kit újból megválasztottak a cionista világszervezet elnökévé is, diplomatikusan az egyik bizottság zárt ülése elé akarta utalni a „kényes" kérdést. Végül *Stephen Wise* amerikai delegátus mégis csak felszólalhatott a plenáris ülésen a német zsidók ügyében. De a „csillapítás" és eltussolás taktikája újból győzött. A cionista vezetők jó része angol állampolgár s úgy látszik alaposan elsajátította az angol politika módszereit. Ennek az állásfoglalásnak az a kiindulópontja, hogy az új németországi antiszemita hullámot a külföldi tiltakozások idézték elő. Ez nyilvánvalóan tévedés. A német zsidókon pillanatnyilag csak a külföld segíthet. S a kongresszusnak épp az lett volna a feladata, hogy a segítséget kérje. Nem tette. S ezzel csak újból dokumentálta, hogy a zsidó nacionalizmus épp úgy elárulja a népi érdekeket, mint minden más hamis nemzetieskedés.

„Könnyű óriás méretű terveket szőni, könnyű szerencsétlen népünknek nagy ígéretek tenni, de a legnagyobb bűn a nép és a zsidó történelem előtt könnyelműen oly reményeket ébreszteni, melyeket képtelenek vagyunk valóra váltani" — mondotta a kongresszus egyik hivatalos szónoka. A zsidó néptömegek már most is számtalan be nem váltott ígértért s hamis reményért vonhatják felelősségre a cionista mozgalom hatalmasait.

(Oradea)

Bihari Béla

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI BIRALAT KÉRDÉSÉHEZ. Dési-Huber István munkásfestőt munka közben kötözte tétlenségbe a tüdővész. Micsoda forrongó, kereső és izgalmas munkát szakít félbe ez a betegség. Dési-Huber képei, ezek a nyugodt tónusú művészi higgadtságot tükröző vásznak mennyi kinlódást és verejtéket takarnak. A fejlődés mögött hány álmatlan éjszaka töprengő nyugtalansága vibrál s az emberi és művészi lelkiismeretnek micsoda erőfeszítése, hogy harmonikus összeforrottságban jelenjék meg a művészi kifejezés és a szándékosan al-

kalmazott világkép: A forma és a tartalom.

Nagyon kevés az, amit elmondhatunk Dési-Huber művészetéről és nagyon sok, amit hozzáértőknek erről el kellene mondani. Ám hol az a magyar képzőművészeti esztéta, aki neki fog egy munkásfestő elemzésének!? Dési-Huber hiába kapja a legjobb termet a Nemzeti Szalonban, a legjobb kritikust nem kapja meg. Egész egyszerűen azért, mert a legjobb kritikus sem ért a munkásművészethez. Esztétáink megtudják talán mondani róla, hogy ecsetkezelése ilyen vagy olyan, de hogy mondanivalói milyenek, ez érthetetlen művészetszemléletük számára. A munkásfestőt, aki közvetlenül a közönség felé, aki elfogadhatóvá tenné a közizlés számára és megértetné, olyan kritikus nem igen akad. A munkásfestő sorsa a Derkovitsok sorsa... A szociálista képzőművészeti esztétika fejletlen, nincsenek esztétái és kritikusai, a szociálista festők ecsetjei halálos csendben suhannak végig a vásznan. Hónapok, csaknem évek elmúlnak, amíg művészeti kérdések tisztázásához valaki is hozzányúl. Dési-Huber jóformán egyedüli a munkásfestők között, aki elméleti téren is értékesen munkálkodott és tanulmányainak eredményeit a nagy nyilvánossággal is közölni tudta. Hivatásos műbíróként azonban nyomát is alig látjuk. Miért, mi ennek az oka? Igazán nem lehet azt állítani, hogy nincsen Magyarországon szocialista piktúra; hisz' hébe-hóba még a nagy tárlatokon is találkozunk a szociálista festők vásznaival. A fiatalok is szorgalmasan törnek előre, a kép és szoboranyag meglepően gazdag. Hol vannak, akik rendszerbe foglalják őket, akik seregszemlét tartanak fölöttük, akik értéküket és hibáikat megállapítják, akik vitáznak fölöttük és irányt mutatnak a képzőművészeti fejlődésnek!? Szó sincs róla, a művész önmagától is elérkezhet egy művészi kifejeződéshez, ám a művész társadalmivá csak úgy válhat, ha hullámgyűrű indul el körülé és a legtávolabbi területekre is elér a hatása, oda ahová a falon függő kép már nem juthat, hanem ahová csak a nyomtatott betű tud elhatolni. A munkásképzőművészet körül hiányzik ez a hullámgyűrű; mint a burokokban lévő mag, úgy konzerválódik ez a művészet, önmagában hordja a fejlődés lehetőségeit, de hatóereje nagyon csekély. Valaki talán azt vethetné ez ellen, hogyha nem tudott kifejlődni a magyar munkásképzőművészeti bírálat, akkor ennek nyilván szükségszerű és megkerülhetetlen okai vannak. Ez ellen én csak azt vethetem, hogy annyi gátló körülmény tornyosul az irodalmi fejlődés elé is és ezek az akadályok ugyancsak a szükségszerűséget hordják magukban, mégis igyekszünk legyőzni azokat.

Az egyforma művészeti törekvéseket követő képzőművészeink minden bizonnyal igyekeznek alkalomadtán egy-egy tárlaton maguk között, a maguk okulására tisztázni az aktuális képzőművészeti kérdéseket, ám a kollektív ítélkezésnek ez a jelensége nem pótolhatja a feltételezetten független műbírálatot. A festők és szobrászok önmaguk hibáit és eredményeit hordják magukban és ha a képzőművészetre is transzponálhatjuk az ibseni mondást, hogy alkotni annyi, mint ítélőszéket tartani önmagunk fölött, itélni mégis ítéljen olyan művész fórum, amely a maga másszerűsége folytán nem részese a piktúra és szobrászat erényeinek és hibáinak.

Sokszor hallottunk éppen Dési-Huberrel kapcsolatosan is olyan felhangzó bírálatokat, amelyeket egy-egy tárlati találkozás hívott életre. Kik szóltak ellene és kik mellette? Vagy a tanítvány bírálta vagy dicsőítette mesterét, vagy egy másik festő elemezgette, de természetesen, hogy a maga festő szemével nézte és ez érthetően másképp lát, mint Dési-Huber szeme. Ha úgy látna, akkor epigon lenne és ki meri vállalni az

epigonizmus kockázatát? Alkalmi esztéták is hozzábeszéltek a kérdéshez: hallottunk bölcs és kevésbé bölcs szentenciákat, ám mindebből csak a végső következtetés maradt meg, a kimondott szó nyoma, mint valami testnélküli fej, amiről az ember nem tudja megérteni, hogy miképpen élhet és miképpen maradhat meg csonkán, látható alátámasztás nélkül. Fájdalom, ennek a képzőművészeti bírálatnak csak *szónokai* akadtak, de írói, esztétái és teoretikusai nem és a festő védtelen maradt, képirásával szemben szavak kakofóniája: jó, rossz, jó, rossz, jó, rossz...

És az örök kérdés: a forma és a tartalom problémája!? A világnézeti elégtelenség, vagy túltengés!? Az összhang és a harmóniátlanság!? Értsd meg festő, a saját művedet és hidd el, hogy fasiszta, vagy hidd el, hogy az ellenkezője. Azt már nagyrészt megértik az emberek, hogy az emberi lelket analízisba járattjuk, ha megakarjuk érteni, de hogy művészi alkotást is elemezni kell, azt általában nem értik meg azok, akik megfogható masszának tekintik a festett vagy a faragott képet. A művészlélek annyira érzékenyen reagál a külső élet megnyilvánulásaira, hogy könnyen visszahatások jelentkezhetnek nála, de ép' ezért álló jelenségként soha nem szabad hozzányulni egy művészhez, hanem csak kifejlődésében lehet megközelíteni, mert a dialektikus művészi szemlélésnek csak ez lehet a hivatása.

Ilyen átfogó műbírálatra van szükség, a műbírálatok sorozatára, amely mozgásában, fejlődése útján kíséri végig a képzőművészetet és nem megrögzített és megrögzített pillanatában.

(Budapest)

Ujvári László

VILÁGPOLITIKAI PROBLÉMÁK

PANEURÓPA ÉS A PACIFIZMUS

Coudenhove Kalergi, a páneurópai mozgalom vezérének megnyilatkozása leálcázta ennek a törekvésnek igazi arculatát. Coudenhove ebben az írásban kifejti, hogy az olasz-abesszin háború lokalizálása egyetemes európai békeérdek, mivel a szankciók alkalmazása Európát menthetetlenül háborúba sodorná. Hagyni kell, tehát, hogy Olaszország jogos terjeszkedési törekvéseit megvalósítsa, amit gyarmatszegénysége és lakosságbősége megérthetően indokol. Ez az álláspont — látszatpacifizmusa ellenére — tartalmilag az imperializmus kifejezése. A háború lokalizálásának terve először Hitler május 27.-i Reichstagbeszédében nyilatkozott meg. Litvinovval szemben, aki a béke oszthatatlanságának gondolatát képviseli, a hitleri formula átlátszóan a támadó készségű imperiálizmusok céltörekvéseit szolgálja. Amíg a litvinovi-elv a béke megóvásának, a háború megelőzésének kollektív biztosítékait kívánja megszerezni, addig a hitleri fogalmazás a háború lokalizálásának tetszetős és álpacifista jelzőszavával lehetővé kívánja tenni az egyes támadó hatalom békebontását a gyengébbel szemben, ugyanakkor biztosítva a maga számára a többi hatalmak be nem avatkozását. És amidőn Hitler említett beszédében kijelentette, hogy Németország nem hajlandó Litvániával külön megnevezett támadási paktumot kötni, mindenki megértette, hogy a lokalizálás formulája mit takar. Sőt Hitler még tovább ment és hozzáfűzte, hogy a támadó adott esetben csak jogait keresi s idegen hatalmak beavatkozása annál méltánytalanabb volna. Ezekbe a formulákba csak be kell helyette-